

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/aktualnosci/181504,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-Szczecin-.html>
26.04.2024, 15:48

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - Szczecin 24 marca 2023 r.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką jest wyrazem hołdu dla tych, którzy w trudnym okresie okupacji niemieckiej, mimo grożącej kary śmierci, zdecydowali się pomóc współobywatelom narodowości żydowskiej.

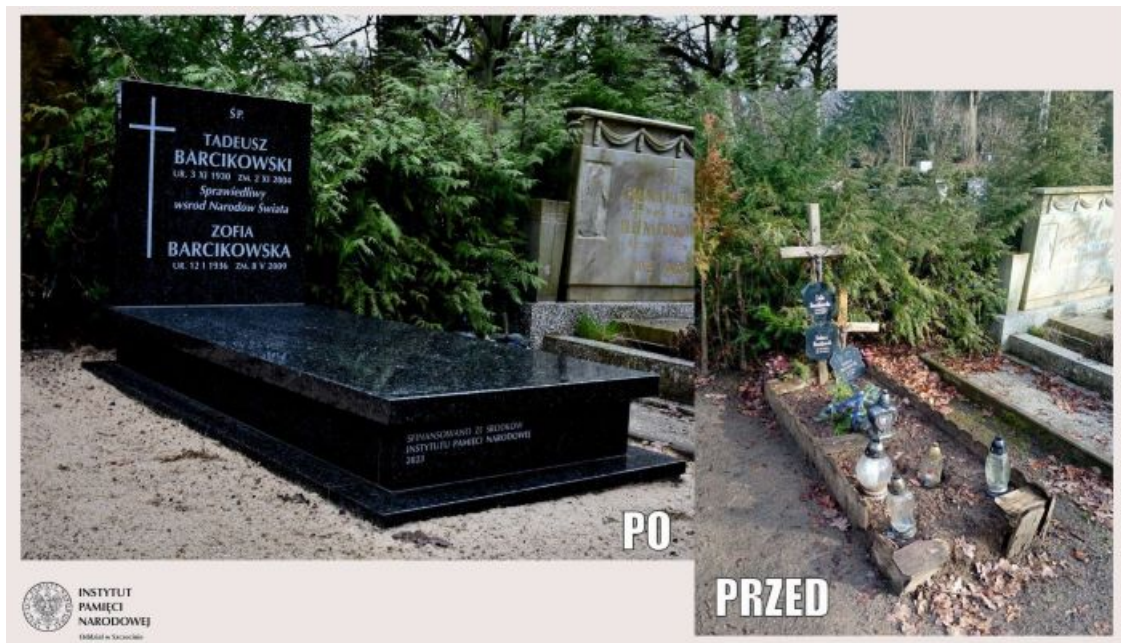

O godz. 10.00 Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie, w Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, zaprezentował na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie nowy pomnik nagrobny Tadeusza Barcikowskiego, „Sprawiedliwego wśród Narodów Świata” (syna Heleny i brata Józefa Barcikowskich, również wyróżnionych tym tytułem), oraz jego żony Zofii Barcikowskiej.

Podczas uroczystości, zorganizowanej przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Szczecinie, na nowym nagrobku zostały złożone kwiaty i zapalone znicze. Hołd bohaterom z czasów II wojny światowej wspólnie oddali wojewoda zachodniopomorski Zbigniew Bogucki oraz Krzysztof Męciński, naczelnik OBUWiM IPN w Szczecinie. Po oficjalnej części wydarzenia, pracownicy OBUWiM IPN w Szczecinie zapalili znicze na pozostałych grobach „Sprawiedliwych” spoczywających na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.

Helena Barcikowska z domu Ząbroń została odznaczona medalem „Sprawiedliwy

wśród Narodów Świata” 10 października 1985 r. Decyzja o odznaczeniu jej synów – Józefa i Tadeusza – zapadła 29 grudnia 1992 r. Barcikowscy – mieszkańcy Wiśniowca w województwie tarnopolskim – od października 1942 r. do sierpnia 1943 r. ukrywali w domu pochodzącego z Warszawy Adama Gajłę, który uniknął dzięki temu zamknięcia, a później śmierci w miejscowym getcie, zlikwidowanym wiosną 1943 r. Korzystając z pomocy znajomego księdza, udało się zdobyć dla ukrywanego metrykę urodzenia na nazwisko Krzysztof Bolesław Sawicki – tych imion i nazwiska używał także po wojnie.

Przypomnijmy, że w 2018 r. Oddział IPN w Szczecinie otoczył opieką groby osób odznaczonych medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”, pochowanych na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie, które pozbawione były pomnika nagrobnego lub pomnik ów znajdował się w stanie wymagającym interwencji. W kolejnych latach udało się ufundować nowe pomniki nagrobne dla Heleny i Józefa Barcikowskich, Leokadii Krajewskiej, Łucji Łukasiewicz oraz Jana Starzyka.

Z zestawień statystycznych wynika, że do końca 2022 r. tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” uhonorowano ponad 28 tys. osób, z których ponad 7 tys. stanowią Polacy. Statystyki milczą jednak na temat „Sprawiedliwych”, którzy po wojnie zamieszkali na terenie obecnego województwa zachodniopomorskiego. W toku poszukiwań prowadzonych od 2009 r. udało się sporządzić listę ponad pięćdziesięciu takich osób.

O godz. 11.00 w Kinie Zamek odbył się pokaz filmu dokumentalnego produkcji IPN pt. „Matusia”.

Film jest niezwykłą opowieścią o Sprawiedliwej: Matce Matyldzie Getter – tytułowej Matusi. Przełożona Prowincji Warszawskiej była inicjatorką i główną koordynatorką akcji ratowania dzieci żydowskich podczas II wojny światowej przez zakonnice Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi. Zobowiązała się przyjąć każde dziecko osób aresztowanych lub znajdujących się w trudnych warunkach materialnych. Dbała o zapewnienie swoim wychowankom odpowiednich warunków materialnych, o ich kształcenie, o stworzenie im spokojnej, rodzinnej atmosfery. Poprzez rozbudowaną sieć sierocińców prowadzonych przez Zgromadzenie, udało jej się uratować ponad 500 dzieci, a także około 250 dorosłych. Dzięki staraniom ocalonych przez nią Żydów Instytut Yad Vashem: World Holocaust Center, Jerusalem pośmiertnie nadał jej tytuł Sprawiedliwej wśród Narodów Świata. Siostra Matylda Getter współpracowała również z konspiratorami z Polskiego Państwa Podziemnego i prowadziła akcje niesienia pomocy osobom aresztowanym przez Niemców. Wspierała ludność cywilną podczas Powstania Warszawskiego.

Przed seansem, Marcin Łatacz pracownik Oddziałowego Biura Edukacji

Narodowej przestawił krótkie wprowadzenie historyczne do do filmu oraz Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

Podczas seansu, gościliśmy Panią Amelię Korycką, która na swojej wojennej drodze osobiście spotkała Matkę Matyldę Getter. U Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi mieszkała w internacie oraz zdała maturę a podczas Powstania Warszawskiego siostry pomagały utrzymać szpital, w którym Pani Amelia była sanitariuszką. Po seansie młodzież miała wyjątkową okazję usłyszeć wspomnienia Pani Amelii nawiązujące do obejrzanego filmu.

W seansie uczestniczyła klasa 1A z XVI Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie.